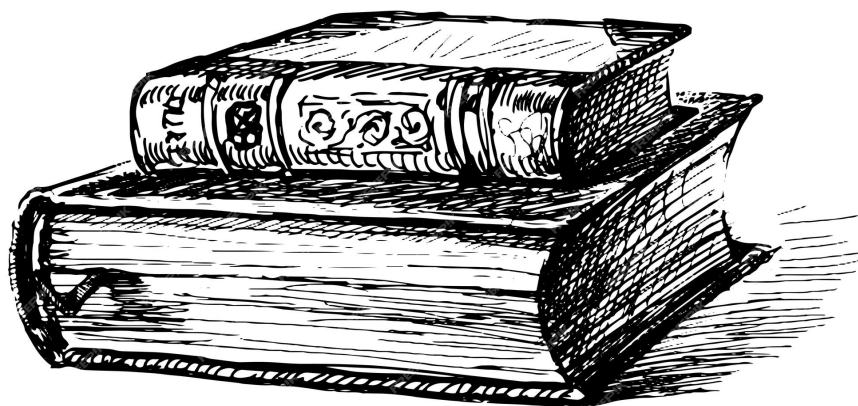

Llegenda dels registres

Fàtima Ponsdomènech

Proposta didàctica

per

Àngela Garcia

Del llibre:

© 2023 Fàtima Ponsdomènech

Il·lustració de la coberta de José Fenollosa

© 2023 Edicions del Bullent,

De la Taronja, 16 - 46210 Picanya 961 590 883

info@bullent.net · www.bullent.net

Directora de la col·lecció: Pilar Puchades

SINOPSI

La mort sobtada de la líder del clan Dondre deixa Jeluma desolada. Era la seva àvia i mestra. Però amb la tristesa arriben revelacions sorprenents: la seva mare no és morta, i Jeluma ha de trobar-la per ocupar el càrrec que ha quedat buit. Tindrà la mare el saber que l'àvia li va amagar? Podrà guarir la seva malaltia? Què són els estranys objectes que han anomenat 'registres' i quina relació tenen amb els secrets del clan? Acompanyada del seu inseparable esquiol mut, inicia un viatge que l'endinsa en un món prohibit i desconegut que capgira tot el que creu i que li han ensenyat. Descobreix aquesta apassionant aventura on el coratge, la cerca del saber i l'amor per la natura portaran Jeluma a superar els límits i forjar el seu propi destí.

L'AUTORA

Fàtima Ponsdomènech Calvet (Blanes) Va estudiar per a mestra d'Educació Musical. Durant uns quants anys es va dedicar a l'ensenyament i va i dirigir un centre de lleure per a nenes i nens de 3 a 11 anys, el Casal de la Selva. Ha estat implicada en el teixit cultural de la ciutat on ha viscut els darrers anys, Blanes. És membre de la junta de la Casa del Poble. El seu interès, sensibilització i tendència creativa l'han dut al cinema com a productora i actriu i, en el passat, a cofundar el Cine Club Fortuny de Blanes. Actualment viu a Picanya, l'Horta Sud, València. *Llegenda dels registres* és la seva primera novel·la.

ÍNDIX

1. Abans de la lectura

2. Durant la lectura

2.1. Vocabulari

2.2. Comprensió lectora i reflexió

3. Després de la lectura

3.1. Et toca a tu!

3.2. El gènere narratiu

3.3. Terrazegza i els desastres climàtics

3.4. T'agrada llegir?

3.5. Herbes remeieres

1- Abans de la lectura

La coberta

Fixa't en el títol. A quin subgènere (terror, aventures, amor, misteri...) creus que pertany aquest llibre?
Per què?

.....
.....
.....
.....
.....

La fotografia de la coberta en quina època ens pot situar? Creus que les armes que porta ens donen alguna pista sobre la història que llegirem?

.....
.....
.....

Aquest llibre ha sigut guanyador d'un premi que du per nom el d'un escriptor. Saps qui és? Busca informació sobre ell i explica per què creus que va ser important per a la literatura valenciana.

.....
.....
.....
.....
.....

La contracoberta

A partir de la informació que se'ns dona podem saber-ne un poc més sobre l'argument. Com creus que serà la protagonista? Quins altres personatges apareixen?

.....

.....

2. Durant la lectura

2.1. Vocabulari

Durant la lectura trobaràs moltes paraules i expressions noves. Hi ha algunes que les podràs entendre pel context, però altres necessitaràs buscar-les. Fes una llista amb el nou vocabulari que hages après i classifica-les en una taula com la següent.

Per a conèixer el significat pots buscar-les en els diccionaris de referència DIEC2 o DNV. També pots preguntar a casa o als amics a veure si les coneixen.

[illegible]

2.1. Comprensió lectora i reflexió.

En aquesta activitat hi ha tota una sèrie de preguntes relacionades amb el contingut del llibre. Hi ha algunes més concretes, altres que requireixen una lectura menys atenta i altres que et conviden a pensar. Pots contestar-les mentre lliges, per exemple, després d'acabar cada capítol.

ÍNDEX

- a) En quantes parts s'estructura el llibre? Quin nom reben? Tenen alguna relació els noms de les parts?
- b) Si fas una ullada ràpida als noms dels capítols te n'adonaràs que no són espais ni noms coneguts. Tria un nom i inventa't què o qui podria ser.
- c) A la pàgina 360 hi ha una llista de tots els pobladors de Terrazegza. Pot ser una eina molt útil si en algun moment de la lectura no saps qui és algun personatge. Quins clans hi ha i on viu cada clan?
- d) Què és Mixània?
- e) I els neregants?

ABANS

- a) Què va provocar la destrucció dels molts ecosistemes?
- b) La història passa abans o després de 2053?

PART 1. IGNORÀNCIA

Capítol 1

- a) Descriu Jeluma breument.
- b) Com va saber que la seua àvia era morta?

Capítol 2

- a) Quan i com Jeluma coneix Um?
- b) Per què les cuques de llum van ser l'esperança per als avis?

Capítol 3

- a) Qui és Gerola?
- b) Com intentava Jollacta ajudar Jeluma en la malaltia que patia?
- c) Descriu el personatge de Tarloca.
- d) Què són els Retrets?

Capítol 4

- a) Per què l'àvia de Jeluma li diu que per a ella seria Escàpcia?

Capítol 5

- a) Què descobreix Jeluma quan entra a la Cova Inviolable?

Capítol 6

- a) Quina era la feina de Jeluma com a caçadora?
- b) Per què els caçadors havien tornat abans a Terra Grisa?
- c) Què va fer Drop en el llac mentre Suloc l'espiava?
- d) On va guardar Suloc la troballa?
- e) Què descobreix Jeluma sobre l'àvia quan li agafa l'atac? A qui li ho conta?
- f) Quin secret creus que amagaran?

Capítol 7

- a) En què consistia la prova de la Tolerància?

PART 2. DUBTES

Capítol 8

- a) Quin és el primer obstacle amb què es troba Jeluma en el seu viatge?
- b) Com eren les bardoneses? Com vestien i s'arreglaven?
- c) Per què Jollacta deia que els baradons eren un poble feliç?
- d) Qui era Forim? De què tenia el secret?

- e) En la conversa que Jeluma manté amb Ridara, què li conta sobre Rom? De què l'avisaria l'olor de la seua mort?
- f) A quina substància anomenaren medó?
- g) Què va recordar Jeluma que hi havia a la casa de Brijuna?
- h) Per al poble del jardí, quin significat tenien les papallones i les marfes?
- i) Quin problema tenia Jeluma amb les olors?

Capítol 9

- a) Per què els hòmens del pantà van deixar de ser caníbals?
- b) En què consistia el ritual de reconeixement als nouvinguts?
- c) Al subcapítol "Cruiluc" hi ha passatges escrits en cursiva. Per què?
- d) Per què en aquests passatges Jeluma diu que algú se li volia emportar el braç i la cama?
- e) Ens trobem amb l'expressió "passaren nou sols i nou llunes". Què creus que significa?
- f) Quina diferència hi ha entre els cocodrils i els mutadrils?

Capítol 10

- a) Qui esperava Jeluma per acompanyar-la en el seu viatge?

Capítol 11

- a) Per quin motiu Jollacta i Jeluma van visitar Nuloc feia anys?
- b) Jeluma s'adona que els caps volien els clans aïllats... Per què creus que pot ser?
- c) Per quin motiu Jeluma dubta en deixar enrere Tarloca?
- d) Com acaba la discussió entre Jeluma i Tarloca després de l'accident del riu?

Capítol 12

- a) Es troben en la cova Jeluma i Um i es dirigeixen cap a un corredor obscur, tot i que l'esquimut avisa que hi ha un perill, ella continua caminant. Què hi hauries fet tu?
- b) Què és el que diferencia les dos viatgeres, segons Tarloca?
- c) Què creus que vol dir que abans els hòmens no anaven sempre a peu?

PART 3. CONEIXEMENT

Capítol 13

- a) Els pobles del nord no practicaven l'agricultura. Quines coses van veure en arribar a Mixània en relació amb l'alimentació que els va sorprendre?
- b) Per què van a casa Vínida, la presentadora?
- c) Comenta tres coses que els sorprengueren a Jeluma i a Tarloca quan caminaven pels carrers i el mercat de Mixània.
- d) Què era un poble-presó?
- e) Quins animals hi havia a casa de Morgenínia?
- f) Quin problema va tindre Morgenínia amb el seu clan?
- g) Quin era el record més antic que tenia Jeluma de sa mare?
- h) Quina malaltia li explica que pot tindre?
- i) Per què els llibres hi estaven prohibits?

Capítol 14

- a) Què fan els neregants a primera hora del matí? Creus que seria beneficiós que tots ho fèrem? Per què?
- b) Per què Nepfú decidí no contar-li el secret abans a Jeluma?
- c) Per què només tenien llibres a Neregàntia?
- d) Com descriu el mico Jeluma?
- e) A la biblioteca conservaven els llibres antics? En quin idioma estaven escrits?

Capítol 15

- a) Què li regala Nepfú a Jeluma abans d'acomiar-se?
- b) Qui vivia a Xerxàlia?

Capítol 16

- c) Per què Fagruva sabia que Jollacta era morta?
- d) Per què mai hi va tornar?
- e) T'ha agradat el final? Per què?
- f) Com creus que Jeluma executaria la nova prometença del compromís a la Terra i al saber?

g) Hauries fet el mateix que ella?

3. Després de la lectura

3.1. Et toca a tu!

a) Escribe un final alternatiu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Explica en quin dels clans o llocs que es relaten t'agradaria viure i per què.

.....

.....

.....

.....

.....

c) Tria un personatge del llibre amb qui t'identifiques, descriu-lo i justifica'n la relació.

.....

.....

.....

3.2. El gènere narratiu

El gènere narratiu té diferents subgèneres depenent de la temàtica que ens oferisca. A continuació se us proposa una descripció simplificada dels diferents tipus de novel·la o de conte.

Històrica: Els fets se situen i estan ambientats en una època passada.

Fantàstica: hi apareixen elements fantàstics: màgia, elements sobrenaturals...

Negra o de misteri: Hi ha un misteri, enigma o crim que s'ha de resoldre.

D'amor o romàntica: la trama gira entorn als sentiments i les relacions amoroses.

D'aventura: els personatges han d'enfrontar-se a diferents reptes i riscos per aconseguir l'objectiu.

Ciència ficció: ens presenten els efectes o les repercussions dels avenços científics i tecnològics en la societat del futur.

En l'activitat següent se us proposen diferents arguments de diferents llibres. Heu de llegir els arguments i dir a quin gènere narratiu pertany cadascun:

- a) Estàs pendent tota l'estona del mòbil? Aguantas la respiració fins que no reps una resposta? Prioritzes un missatge de WhatsApp a qualsevol altra cosa?

La Xènia ho fa. Mira la pantalla totalment hipnotitzada. L'aparell li indica que en Carles està en línia. Espera impacient perquè aparegui a la part superior de la pantalla el gerundi del verb *escriure*. Li sembla sentir les campanetes. De tant que ho desitja, les té ficades al cap. No està boja, és amor, un sentiment nou per a ella, que tan aviat li fa volar mil papallones a l'estómac com la turmenta. En la seva vida res no és el que sembla, però ella, que sempre es queixa del final de les pel·lícules, aquesta vegada, que és la protagonista, està ben decidida a triar el final... O potser ho faràs tu?

Xènia, tens un Whatsapp, Gemma Pasqual i Escrivà. Editorial Barcanova

- b) Homer, l'autor de la Ilíada i de l'Odissea, és el pare de la literatura occidental: el principal llegat literari de l'antiga Grècia. Els 12.000 versos de l'Odissea, repartits en 24 cants, narren les aventures d'Ulisses durant l'accidentat i llarguíssim retorn des de Troia fins a Ítaca, l'illa on viuen la dona i el fill, esperant-lo, a més d'un bon nombre d'aspirants a rellevar-lo en el tron i en el llit nupcial. Episodis tan cèlebres com la seducció de les sirenes, la lluita amb el gegant Polifem, la visita al món dels morts, la venjança dels pretendents o el retrobament amb Penélope fan que l'Odissea sigui considerada, amb tota la raó, la mare de les novel·les [...]

Odissea, Versió de Joan F. Mira, Homer. Edicions Proa

- c) Fran, Gomo, Mati i Wen hauran de posar en pràctica totes les seues habilitats detectivesques per a ajudar Blai, un bon amic jugador d'handbol acusat del robatori d'unes espases en una fira d'atraccions. La seua carrera esportiva corre perill i les proves del cas no deixen cap dubte: Blai n'és el culpable. On són les espases? Un nou cas per a aquests quatre amics apassionats de l'esport i de les aventures de Sherlock Holmes. Fes-te detectiu amb aquesta sèrie!

Les Espases Del Faquir: 2 (Els 4 sherlocks), Jesús Cortés. Editorial Bromera

- d) El dia que es va produir a Idhun la conjunció astral dels tres sols i les tres llunes, Ashran el nigromant es va fer amb el poder en aquell planeta. Al nostre món, un guerrer i un mag exiliats d'Idhun han format la resistència, en la qual també hi ha Jack i Victòria, dos adolescents nascuts a la Terra. L'objectiu del grup és acabar amb el regnat de les Serps alades, però Kirtash, un jove i despietat assassí enviat per Ashran a la Terra, no els ho permetrà.

Memòries d'Idhun I. La Resistència, Laura Gallego. Editorial Cruïlla.

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____

Amb les pel·lícules passa el mateix que amb els llibres, hi ha de diferents gèneres: històriques, fantàstiques, d'aventures... A continuació teniu tràilers de diferents pel·lícules. Ara, relacioneu cada tràiler amb el gènere/s que cregueu que pertany.

-Mavka, guardiana del bosc <https://www.youtube.com/watch?v=sAL1zrVybN8>

-Els colors de l'incendi <https://www.youtube.com/watch?v=YgjiVMlylabA>

-Harry Potter i les relíquies de la mort.
<https://www.youtube.com/watch?v=UZ2nUylyUQE>

-Barbie <https://www.youtube.com/watch?v=kDBuC-EOzmU>

-Hei Buh i el castell embruixat <https://www.youtube.com/watch?v=IzXwBw0WNOo>

Després de conèixer millor els gèneres narratius, a quin gènere creus que pertany *Llegenda dels registres*? Creus que es podria encabir en més d'un? Justifica la resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

3.2. Terrazegza i els desastres climàtics!

a) En Terrazegza, hi ha molts llocs que ens poden recordar a paratges o ciutats que hem vist en fotografies, pel·lícules o sèries. Dibuixa com t'imaginaries cadascun d'aquests llocs. En lloc de dibuixar, també pots cercar imatges i adjuntar-les.

Terra Glàmut

Jardipòlia

Mixània

Neregàntia

b) Aquest llibre és un exemple de la quantitat de mons inventats per escriptores i escriptors. Terrazegza és un món creat per l'autora en què hi ha tota una sèrie de llocs, clans i poblats totalment inventats, però que ens els podem imaginar. Tot i això, aquest món no és un lloc nou, sinó que seria la conseqüència del canvi climàtic provocat per l'ésser humà en el planeta Terra. Els llibres dels *Jocs de la fam*, escrits per Suzanne Collins i duts a la pantalla en una adaptació cinematogràfica, també ens presenten el món destruït on la societat ha canviat totalment.

Mireu la pel·lícula a classe en la versió catalana i feu un debat sobre diferents punts:

- Les diferències entre els dos mons.
- En quin dels dos mons preferiríeu viure si poguéreu triar-ne un.
- Quina societat dels dos mons creieu que és més probable que s'establisca si hi haguera un desastre climàtic.

Ara, imagineu-vos com seria el món si la Gran Hecatombe arribara al planeta. Compartiu-ho amb la resta de classe.

c) Els experts fa temps que adverteixen sobre les conseqüències del canvi climàtic i proposen mesures per a mitigar-lo, tot i que, de moment, no se li està donant la importància que mereix. Per grups, feu una llista de cinc coses que faríeu per a frenar el canvi climàtic. Cada grup haurà d'exposar les cinc propostes i entre tots heu de votar les deu millor.

Propostes votades per la classe per a frenar el canvi climàtic
1-
2-
3-
4-
5-
6-
7-
8-
9-
10-

c) La Gossa Sorda, un grup de música, treia a la llum el 2008 una cançó sobre el desastre climàtic i el futur que ens espera. Llig el fragment d'aquesta cançó:

S'han acabat
tardors i primaveres,
i els tarongers floreixen
pel febrer.
Puja la mar
i trenca les barreres,
i el temps que ens queda
s'acaba, s'acaba, s'acaba.
Compte enrere en marxa.
Matar de fam ja no és suficient.
El sistema, la butxaca,
matar de calor i morir-se de set.
I ara diuen que tots som culpables,
mentre ells fan negoci de l'escalfament.
Caradures, putrefactes,
ja no ens en queda una altra
que anar a per ells.
Quina calitja
i quin soliman,
em passaria mil hores mirant-te
mentre pugen els oceans.
Redeu quina basca,
quina xafogor,
passaria mil hores mirant-te.
Bullirà la mar
com cassola al forn.
El temps s'acaba.
S'acaba.

-Busca les paraules relacionades amb l'oratge. Ho descriu com una cosa positiva o negativa?

-Per què creus que bullirà la mar?

-Per què diu que “els tarongers floreixen per febrer”? Quina n'és la causa?

-Hi ha algun passatge amorós en la cançó? Quin? Per què creus que hi apareix?

3.4. T'agrada llegir?

Un dels temes que més ens fa reflexionar aquesta història és el paper dels llibres en la societat. Mentre que alguns els consideren posseïdors de tots els mals, altres sacrifiquen la llibertat a canvi de posseir-los.

a) Investiga! La novel·la *Fahrenheit 451*, escrita per Ray Bradbury, tracta temes com la censura i la funció dels llibres en la societat. Busca'n l'argument i tracta d'establir punts en comú amb la novel·la que acabes de llegir.

b) En el link que hi ha a sota, teniu un curtmetratge en què apareix la importància de la lectura. Visualitza'l i explica quin paper juguen els llibres en la vida d'aquests personatges.

<https://www.youtube.com/watch?v=Ad3CMri3hOs>

c) A continuació, teniu un article d'opinió escrit per Teia Bastons a “El Punt Avui”. Llegiu-lo amb atenció i trieu tres frases de l'article amb les quals esteu d'acord i tres amb les quals no i justifiqueu-ho.

Llegir o llegir

“No hi hauria d'haver un dia del llibre sinó 365. Però a aquells que no ho veuen igual i que no saben el que es perden, potser els ajuda alguna de les frases sobre la importància de llegir de personatges més o menys cèlebres. No hi ha espectacle més bonic que la mirada d'un nen que llegeix. Per viatjar lluny, no hi ha millor nau que un llibre. Els llibres han guanyat més batalles que les armes. Un bon llibre no és aquell que pensa per tu, sinó aquell que et fa pensar. Un llibre és l'arma més efectiva contra la intolerància i la ignorància. Allà on es cremen els llibres, s'acaba cremant els homes. Llegint descobrim el nostre món, la nostra història i a nosaltres mateixos. Escriu alguna cosa que valgui la pena o llegeix alguna cosa que valgui la pena. Un llibre és un dispositiu per encendre la imaginació. La lectura és com l'aliment; el profit no és proporcional al que es menja, sinó al que es digereix. Una persona no és el que és pel que escriu, sinó pel que ha llegit. El temps per llegir, igual que el temps per estimar, allarga el temps de viure. No importa si et penses que estàs molt ocupat, has de trobar temps per llegir, o lliurar-te a una ignorància autoescollida. Un lector viu mil vides abans de morir, el que mai llegeix només en viu una. El llibre és una de les possibilitats de felicitat que tenim les persones. Mai deixis per demà el llibre que pots llegir avui. Si només llegeixes els llibres que tothom està llegint, només pots pensar el que tothom està pensant. Els llibres són màgia única i portàtil. Hi ha més tresors en els llibres que en tot el botí de l'illa del Tresor. Es coneix una persona pels llibres que llegeix. Els llibres són els amics més silenciosos i constants; són els consellers més accessibles i els mestres més pacients. Pensa abans de parlar i llegeix abans de pensar. Els amants dels llibres mai se'n van al llit sols. No hauriem d'ensenyar els grans llibres, hauriem d'ensenyar l'amor per la lectura. Els grans llibres t'ajuden a entendre i t'ajuden a sentir-te comprès. La lectura i l'escriptura, com tot, milloren amb la pràctica. I, per acabar, una de Borges: hi ha qui no pot imaginar un món sense ocells, hi ha qui no pot imaginar un món sense aigua; jo soc incapaç d'imaginar un món sense llibres. I una de Pla: no crec pas que bàsicament la qüestió consisteixi a llegir molt, sinó a llegir bé.”

<https://www.elpuntavui.cat/opinio/article/8-articles/960715-llegir-o-llegir.html>

D'acord:

1:

2:

3:

Desacord:

1:

2:

3:

d) Ara és el teu torn! Què opines sobre els llibres i la lectura? Quin paper creus juguen en la societat? Creus que els llibres abans eren més importants que ara?

3.5. Herbes remeieres

Al llarg del relat es pot veure com les diferents herbes ajuden a curar les ferides o l'estat anímic dels personatges. Per desgràcia, hui en dia el coneixement sobre les herbes remeieres està perdent-se cada vegada més. Per a saber-ne un poc més, llegiu l'article següent de Vilaweb i contesteu:

<https://www.vilaweb.cat/noticies/les-25-herbes-remeieres-mes-frequents-i-les-seves-propietats-medicinals/>

-Quines herbes ajuden a...

- a) calmar les inflamacions de la pell?
- b) el dolor de la menstruació?
- c) combatre refredats?
- d) expulsar els gasos?
- e) dormir millor o relaxar-se?
- f) problemes oculars?
- g) tractar cremades?

Recordes quins apareixen en la novel·la i per a què els utilitzen?

Ara, pregunta a les àvies i els avis o gent gran amb qui tingues contacte a veure si saben tot allò que heu après sobre les herbes remeieres!